

K. Klimka: Kodėl žmonės žiūri į žvaigždes?

<http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=11594737>

Kai kurie inteligentai ir inteligentės, mėgstantys vadintis intelektualais (apie juos žr. Nidos Vasiliauskaitės [straipsni](#)), labai aštriai priešpriešina tikrus idealus, “dvasines vertybes”, su “mus užplūdusiomis pamazgomis”. Visa popkultūra – arba, pavyzdžiui, pornografija – jiems vienoda.

Jie niekada sau neleistų įžvelgti ką nors bendra tarp žiūrėjimo į žvaigždes žurnalų puslapiuose ar žydruosiuose ekranuose ir žvelgimo į žvaigždes danguje.

Tačiau į viršelius, kompiuterio ir TV ekranus juk žiūrime kaip į KALĖDINĘ VITRINĄ. Iš už stiklo į mus žvelgia ne šio pasaulio būtybės. Jos nuostabios.

Pavydas čia niekuo dėtas. Aš nepavydžiu – na gerai, pavydžiu – Paris Hilton. Sau nelinkėčiau (?) Ashtono Kutcherio dalios. Viską žinau apie Madonos ir Britney nuodėmes: godumą, ištvirkimą, žiaurumą. Visa tai man netrukdo.

Į jas žvelgiu kaip į KŪRINI. Šios viršelių ir ekranų personažės ir personažai yra savo vaidmens atlikėjai. Jie įkūnija “savo” įvaizdį. Pavyzdžiui, sakoma, kad Paris Hilton yra visuomenės lūkesčių produktas. Ji daro tai, ko iš jos tikimasi. Įvaizdis – tai pažadas. Užumina. Muzika iš kitų sferų. Jis sako: viskas galėjo – gali – būti kitaip. Galėjo būti mažiau (arba daugiau) skausmo, kančios, mizerijos. Gali būti daugiau grožio, jausmo, šilumos. Šviesos. Žvilgesio. Melodijos.

Tu sakai įvaizdžiui anapus ekrano: žvelgdamas į tave, tokį gražų, tokį šviesų ir neprieinamą, tokį skanų ir nepaliečiamą, nepadoriai patrauklų – kaip riestainį kalėdinėje vitrinoje, – aš nebenoriu suvedinėti jokių sąskaitų, jos nuobodžios.

Šią akimirką, kai žiūriu į žvaigždę – savo žvaigždę – AŠ ŽINAU: viskas galėjo – gali – būti kitaip.

Populiarios žvaigždžių kultūros niekinimas, būdingas inteligentams, intelektualams, klerikalams ir kairiesiems, dabar man atsiduoda smulkiaburžuazine arogancija.

Tai jokių būdu nereikia, kad galima nematyti kokybės skirtumų. Jeigu kapitalistas šykšti lėšų sukurti aukštesnės kokybės įvaizdį tavo svajonėms – gėda jam! Jis taupo tavo svajonių sąskaita.

Tačiau svajodama tu nematai, iš ko ir kaip padaryta tavo žvaigždė. Jokia chaltūra negali diskredituoti svajojimo. Svajonė nemirtinga. Net jei ją įkūnija pigios dirbtinės uogos stiklo vitrinoje.

Ko vertas vien faktas, kad tos pačios kilmės žodis nusako ir religinį ritualą – mišias (“celebruoti”), ir popžvaigždės garbinimą (celebrity).

Lietuvių kalboje “populiarioji kultūra” reiškia šiek tiek mažiau nei anglų kalboje “popular culture”. Angliškas terminas nurodo daugumos žmonių gyvenimo būdą, “liaudies” kultūrą, demokratiškas saviraiškos formas. Demokratija yra “populiarioji kultūra”. Lietuviškai tai skamba keistai.

Žvaigždės įkūnija viltį, kad sėkmės loterijoje gali laimėti BET KAS. Jokia

kompromituojanti informacija apie pačias žvaigždes ir jas kepančią industriją negali sukompromituoti šios vilties.

Patikslinkime: APIE KĄ ta viltis? Štai realybės šou žvaigždės labai tiksliai atitinka apibrėžimą “daiktai vitrineje”. Jų įdomumą lemia ne pelnas ir ne nuopelnai tradicine prasme. Jie kaip tik įdomūs tuo, kad yra NIEKAS.

Kai kurie komentatoriai mano, kad čia tinka formulė “būti reikiamu laiku reikiamoje vietoje”. “Viešasis asmuo” šiandien – tai asmuo, būvantis viešumoje.

“Ar jie to nusipelnė?” – šiuo įkyriai kartojamu klausimu tikimasi pakirsti (pasi)tikėjimą žvaigždėmis. Naivi viltis. Žvaigždės mylimos – ir nekenčiamos – visai ne dėl savo nuopelnų visuomenei. (Tiesa, jų PELNAI pakursto smalsumą.)

Žvaigždės įdomios NUOGOS, “kaip gimusios”, be jokių šarvų ir aurų. Štai kodėl jos dažnai rodomos plikos. Taip, Sauliau, Madonos arba Britney plikumas – tai kūdikėlio nuogybės citata. Tai užuomina į mūsų trapumą kaprizingų atsitiktinumų žaidime.

Žmonės savo žvaigždėms dovanoja brangiausius jausmus – meilę ir ištikimybę. Tai ištikimybė lygybės (artimo meilės) idealui.

Galimybių lygybės neįmanoma įrodyti. Užtat ją galima “parodyti”! Iš čia – viltis. Dauguma žmonių netiki lygiomis galimybėmis visuomenėje ar ekonomikoje, bet tiki lygiomis galimybėmis loterijoje. Tai reiškia, kad jie suvokia savo visuomenę kaip nesąžiningą loteriją.

Žvelgdami į savo žvaigždę – pavyzdžiui, Rytį Ciciną – žmonės (pa)tiki savo galimybėmis. Galbūt šis tikėjimas naivus. Tai tikėjimas, kad niekam, niekam “gamta” nėra geresnė dėl nuopelnų, pelnų, turto, seksualinės orientacijos, partinės priklausomybės, lyties, intelekto koeficiento ir t.t.

Niekas niekas negali iš manęs atimti mano žvaigždės, net jei aš “bomžas”.

Niekas niekas, joks arbitras, negali atimti iš manęs mano laimės bilieto, nušalinti manęs nuo žaidimo ir paneigti mano šansų, net jei aš nuogas.